



Finansų rinkos ir jų analizė regioniniu bei globalumo aspektu

dr. Audrius Džikevičius
Andrius Šuminas

TURINYS

- Pagrindinių investavimo regionų “sveikata”
- Finansų rinkų globalumas
- Investuotojų klaidos
- Kaip sudaryti portfelį “paprastam” investuotojui?
- Kaip pasirinkti investicinius fondus?

PAGRINDINIŲ INVESTAVIMO REGIONŲ "SVEIKATA"

- Baltijos šalys
- Centrinės ir Rytų Europos šalys
- Euro zonos šalys
- Rusija
- Azija
- JAV
- Lotynų Amerika

BALTIJOS ŠALYS

Lietuva	2008	2009	2010
BVP, %	6,1	5,5	4,0
VKI, %	11,5	8,0	11,0
Nedarbas, %	5,0	5,5	6,0

OMX Baltic Benchmark G1, ~-50%



Šaltinis: Nasdaq OMX

□ Esminės išvalgos:

- Lėtėjanti ekonomika mažina bendrovių galimybes uždirbti pelno, tad juntamas didžiulis spaudimas akcijų kainoms;
- Greito ekonominės padėties atsigavimo nesitikima, dėl numatomo didžiulio elektros kainų augimo, uždarius IAE.

CENTRINĖS IR RYTŲ EUROPOS ŠALYS

Lenkija	2008	2009	2010
BVP, %	5,4	4,3,	4,2
VKI, %	4,5	3,2	2,8
Trump. p.n., %	6,9	6,9	6,3



Šaltinis: bloomberg

□ Esminės išvalgos:

- Lėtėjantis ekonomikos augimas, auganti infliacija, nors tikimasi jos mažėjimo, augantis prekybos deficitas, mažėjantys mažmeniniai pardavimai, augantis nedarbas;
- Smarkiai kritusios akcijų kainos kol kas nevilioja investuotojų;
- Stipriausios šiandien atrodo centrinės Europos šalys, tokios kaip Lenkija.

EURO ZONOS ŠALYS

Vokietija	2008	2009	2010
BVP, %	1,9	1,6	2,1
VKI, %	2,9	2,3	1,8
ECB %	3,25	3,0	3,0

SXXP Index, ~-40%



Šaltinis: bloomberg

□ Esminės įžvalgos:

- Lėtėjantis ekonomikos augimas, infliacija ėmė mažėti (~3,8%), mažėja pramoninė gamyba ir statybos sektorius;
- Auga nedarbas, prognozuojamos recesijos Britanijai, Ispanijai, Vokietijai, didėja bankų rezervų reikalavimai.

RUSIJA

Rusija	2008	2009	2010
BVP, %	7,4	6,5	6,0
VKI, %	14,1	11,5	9,4
CB, %	11,3	10,0	9,0



Šaltinis: bloomberg

□ Esminės išvalgos:

- Rusijos akcijų rinka smarkiai krito dėl pasaulinės kredito krizės, geopolitinės rizikos augimo, krentančios naftos kainos;
- Rusijos finansų sektorius tapo labai pažeidžiamas dėl sumažėjusio likvidumo, laukiama vidutinių ir mažų bankų bankrotų.

AZIJA

Kinija	2008	2009	2010
BVP, %	9,8	9,0	9,2
VKI, %	6,5	4,3	4,0
CB, %	7,5	7,9	7,9

□ Esminės išvalgos:

- Kinijoje blogėja verslo situacija, tuo tarpu Indija parodė ženklus augimo rezultatus (pramoninė gamyba paaugo 7,1%);
- Kinijos eksporto augimas lėtėja, taip pat ir dėl stiprios Kinijos valiutos, nors sparčiai augo mažmeniniai pardavimai, kas atspindi didėjančias realiąsias gyventojų pajamas.



Šaltinis: bloomberg

LOTYNŲ AMERIKA

Brazilija	2008	2009	2010
BVP, %	4,6	3,6	4,2
VKI, %	5,7	5,2	3,8
O/N, %	12,5	13,5	9,5

IBOV Index, ~-13%



Šaltinis: bloomberg

□ Esminės įžvalgos:

- Spartesnis nei tikėtasi BVP augimas, augantys mažmeniniai pardavimai, auganti infliacija ir palūkanų normos;
- Didelė priklausomybė nuo JAV, kadangi tikimasi JAV ekonomikos atsigavimo, atitinkamai tikimasi ir augančios žaliavų iš Lotynų Amerikos šalių paklausos augimo.

JAV

JAV	2008	2009	2010
BVP, %	0,8	1,1	2,5
VKI, %	3,7	2,4	2,5
FED, %	2,75	2,0	2,0



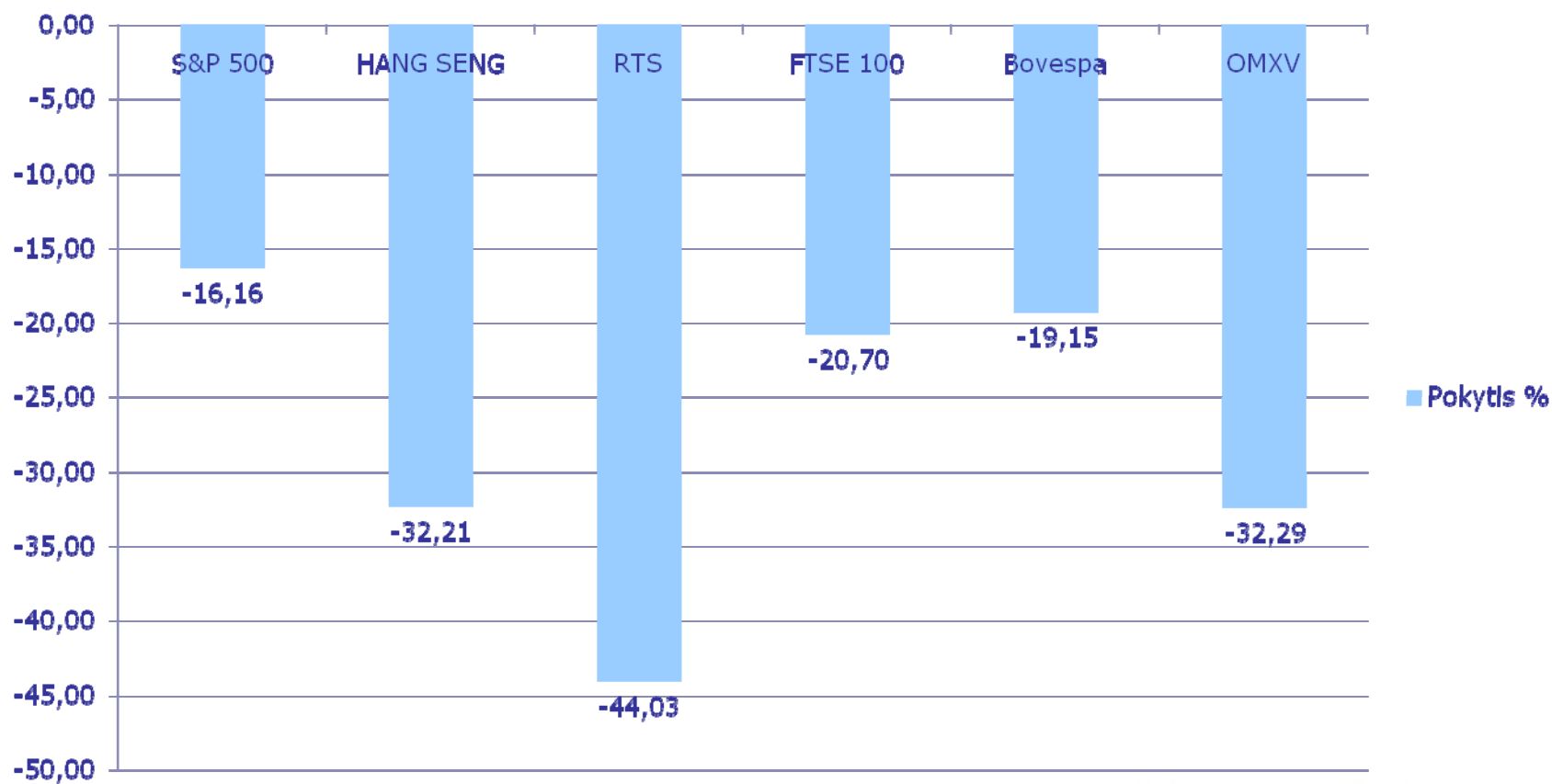
□ Esminės išvalgos:

Šaltinis: bloomberg

- Gilėjanti finansų krizė, šalyje neliko nei vieno stambiaus investicinio banko, bankrutavo didžiausias mažmeninis bankas (Washington Mutual Inc.);
- Toliau tęsiasi NT rinkos krizė, gilėja nedarbas, krenta pramoninė gamyba, nors pastebėti vartotojų lūkesčių gerėjimo ženklai.

FINANSŲ RINKŲ GLOBALUMAS

Indeksai

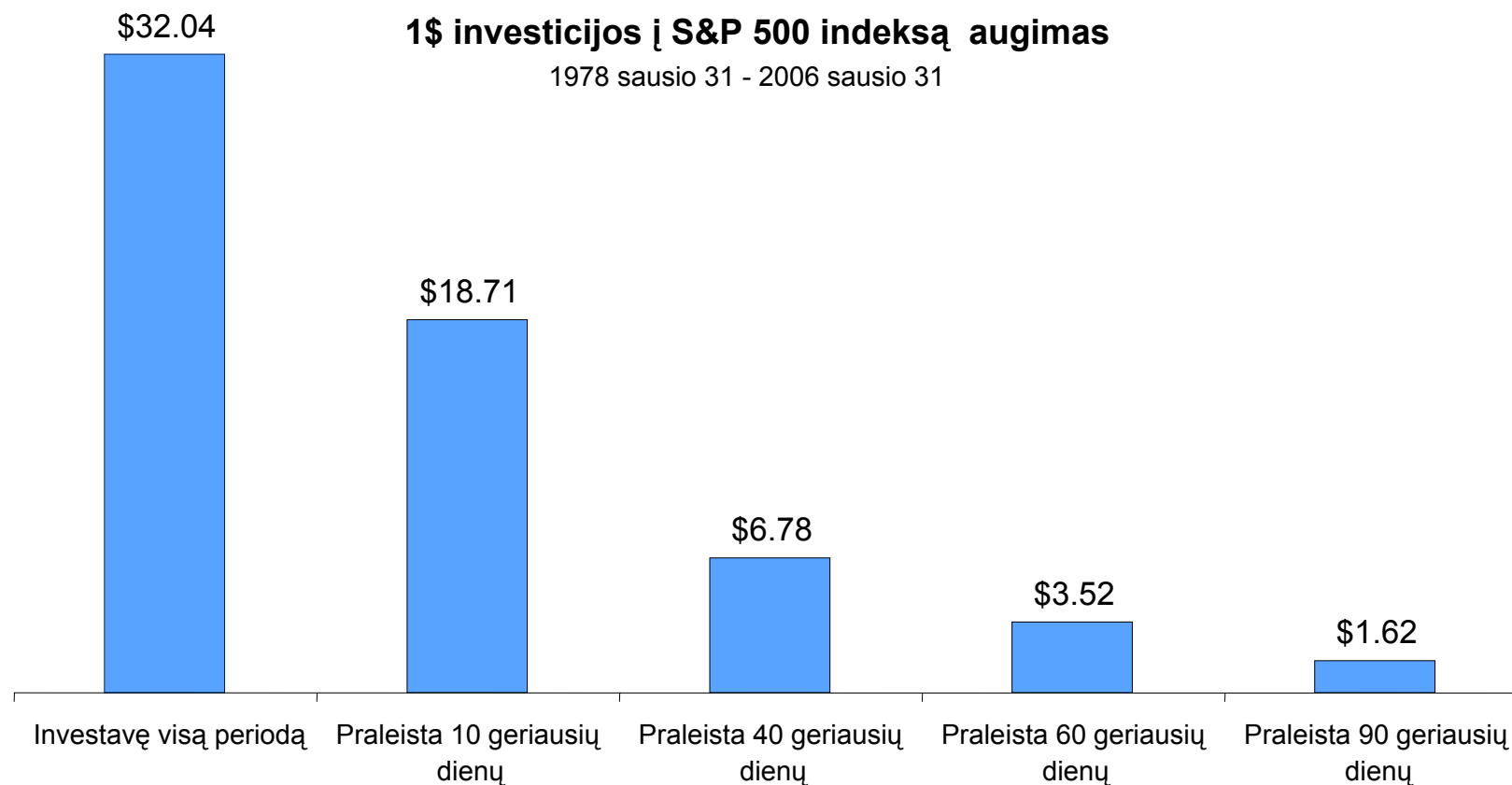


Šaltinis: bloomberg

INVESTUOTOJŲ KLAIDOS

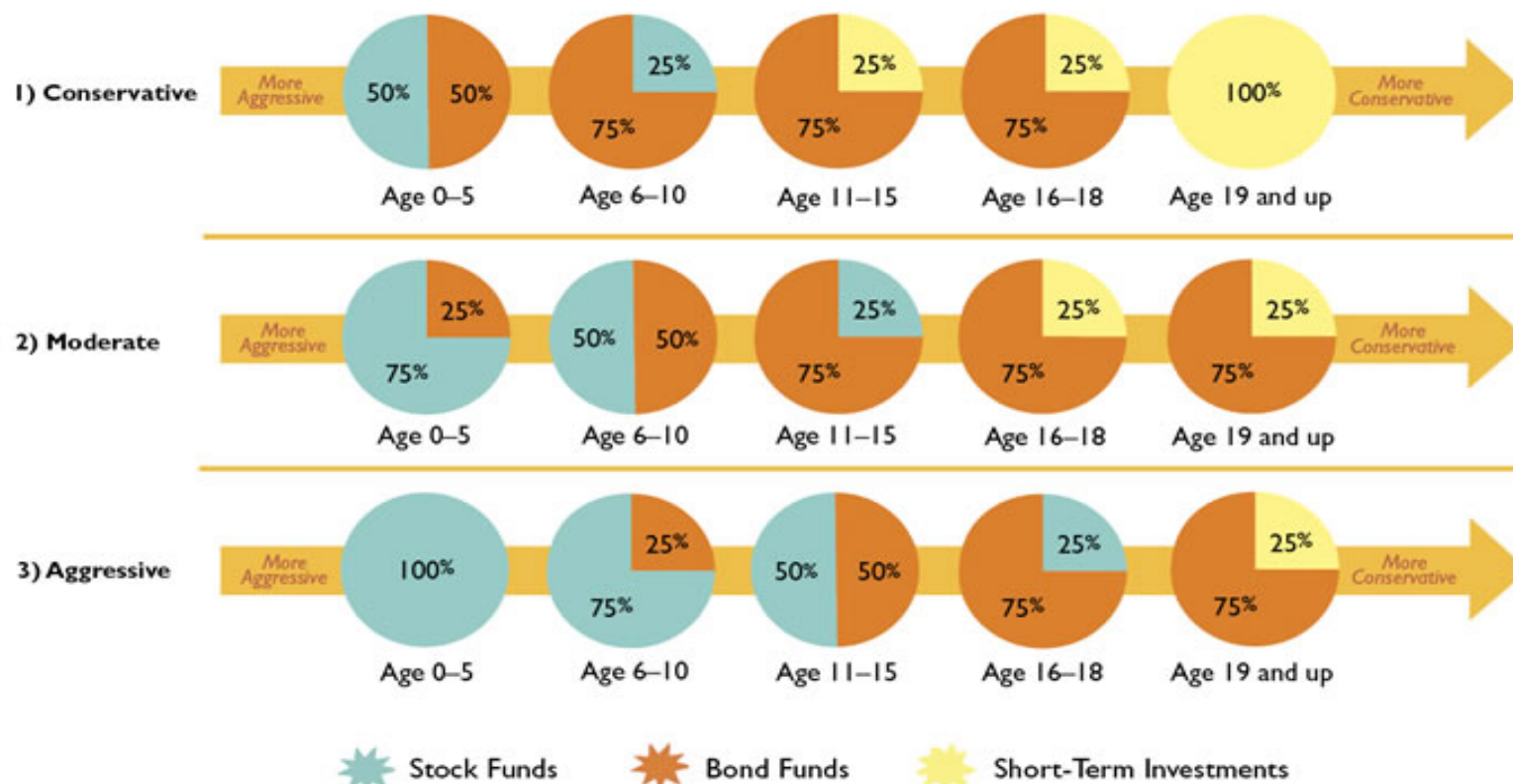
- Investavimo tikslas;
- Laikas;
- Rizikos tolerancija;
- Turto alokacija (konservatyvus Vs agresyvus investuotojas);
- Perbalansavimas.

LAIKAS



Šaltinis: Swedbank

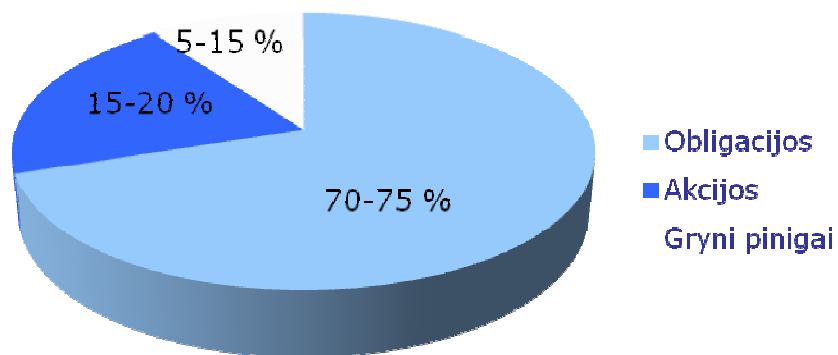
RIZIKOS TOLERANCIJA



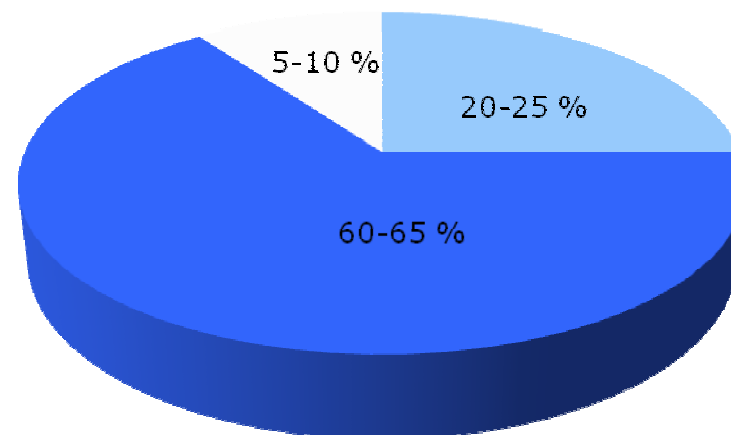
Šaltinis: CollegeInvest

TURTO ALOKACIJA

Konservatyvus portfelis

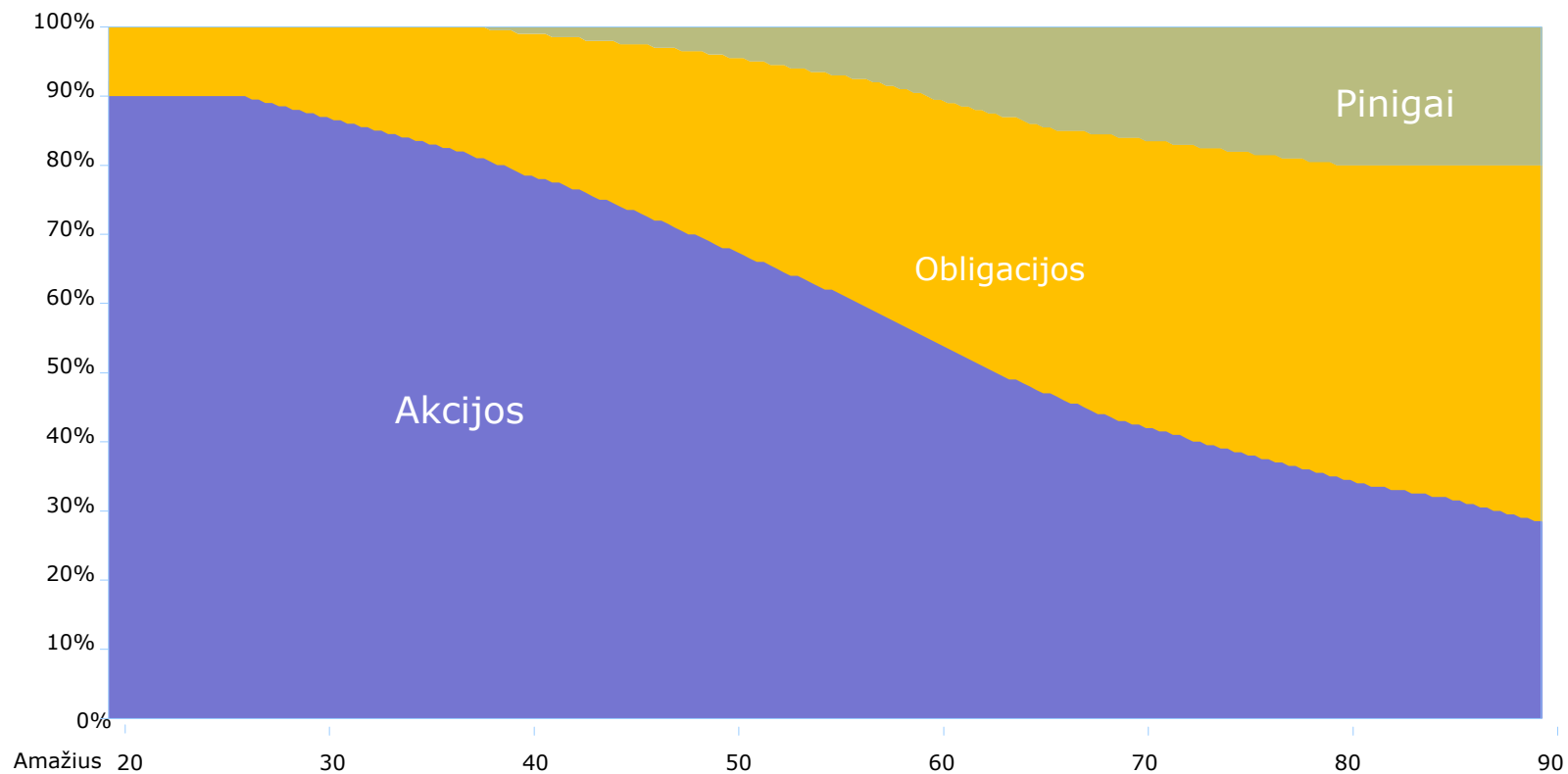


Agresyvus portfelis



Šaltinis: CollegeInvest

PERBALANSAVIMAS



Šaltinis: T. Rowe Price

KAIP SUDARYTI PORTFELĮ “PAPRASTAM” INVESTUOTOJUI?



KAIP PASIRINKTI INVESTICINIUS FONDUS?

□ Valdymas

- Kas valdo?
- Kaip valdo?
- Kiek valdo?
- Fondo grąža

□ Aptarnavimas

- Mokesčiai
- Ataskaitos
- Pirkimas, pardavimas

SVARBIAUSI FONDO RODIKLIAI

- Standartinis nuokrypis;
- Alfa;
- Beta;
- Šarpo rodiklis;
- Reitingas.

STANDARTINIS NUOKRYPIS

- Standartinis nuokrypis (paklaida) parodo duomenų išsibarstymo“ lygį aplink vidurkį;
- Investiciniuose fonduose standartinis nuokrypis parodo tikėtiną pelno nukrypimą nuo tikėtino gražos vidurkio;
- <http://fonds.onvista.de/fondsmap/index.html>

Fondas	3 m. graža	Stand. nuokrypis	Kitimo intervalas
JF China Fund	33,38 %	31,43 %	1,95 %-64,81%
JF Singapore Fund	19,01 %	23,58 %	-4,57 %-42,59%

ALFA

- Ar geriau valdomas už indeksą?
- Alfa rodiklis = (vidutinė metinė portfelio graža – nerizikinga graža) – β *(vidutinė rinkos graža – nerizikinga graža)
- Alfa > 0 (gerai)
- Alfa < 0 (blogai)

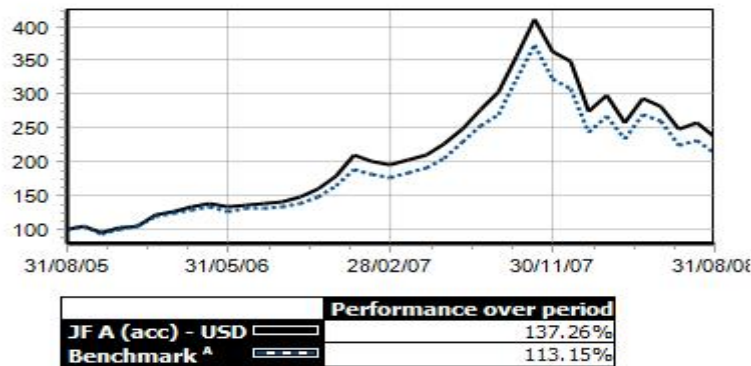
- JF China Fund alfa=3,64
- JF Singapore Fund alfa=0,43

BETA

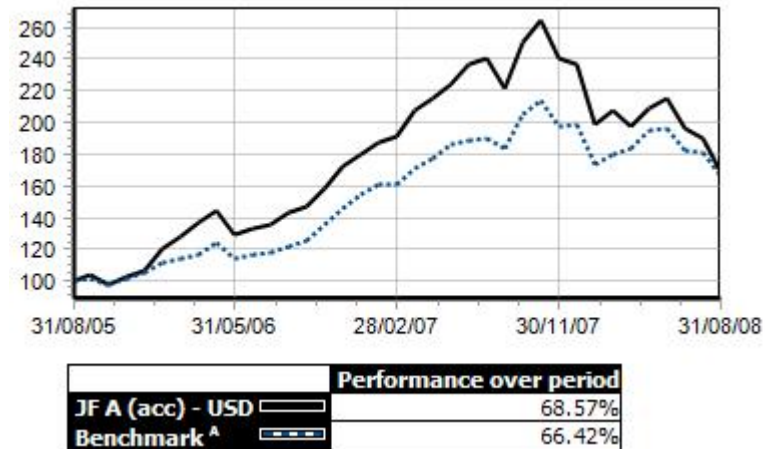
- Ar fondas rizikingesnis už indeksą ?
- Beta > 1 (rizikingesnis)
- Beta < 1 (mažiau rizikingesnis už indeksą)

- JF China Fund beta=0,97
- JF Singapore Fund beta=1,24

JF China Fund



JF Singapore Fund



ŠARPO RODIKLIS

- Šarpo rodiklis parodo, ar investicijų rezultatus nulėmė sėkmingi investiciniai sprendimai, patirtis ir pan., ar tiesiog prisiimta aukštesnė rizika.
- Lyginant vien investicijų grąžą nepagrįstai ignoruojama prisiimama rizika. Šarpo rodiklyje uždirbtas pelnas koreguojamas prisiimta rizika.
- Šarpo rodiklis=(Grąža-grąža be rizikos)/standartinis nuokrypis
- Patartina skaičiuoti **min. bent** 3 metų (geriausia 10 m.)
- JF China Fund beta=0,95
- JF Singapore Fund beta=0,68

- Šarpo rodiklis=>3 (puiku)
- $2 \leq$ Šarpo rodiklis \leq 3 (labai gerai)
- $1 \leq$ Šarpo rodiklis \leq 2 (gerai)

REITINGAI



- Vertinami investiciniai fondai nuo 1-5 žvaigždučių;
- Turi būti bent 3 metų istorija;
- Vertinamas gražos ir rizikos santykis;
- Suskirstomi grupėse ir jose lyginami;
- FAA pradėjo reitinguoti investicinius fondus NASDAQ OMX Fondų Centre;

SVARBU!

- **Rodikliai, reitingai parodo, kas buvo, o ne kas bus. Be to, jie keičiasi kas mėnesį.**

KONTAKTAI

- dr. Audrius Džikevičius
 - Tel.: +370 616 46 431
 - El.-paštas: audrius@pinigusrautas.lt

- Andrius Šuminas
 - Tel.: +370 671 94933
 - El.paštas: andrius@pinigusrautas.lt

- Klubas "Pinigų srautas"
- <http://www.pinigusrautas.lt>



VILNIUS → INVEST
INVESTICIJŲ MUGĖ / INVESTMENT FAIR

Ačiū už dėmesį!